

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Vtrùm hæc conditio habere poßit rationem meriti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Resp. Connaturaliter ita esse, divinam tamen aliter fieri potest.

minus intrinseca & debita natura, quam unio ad corpus debetur animae, ergo. Respondeo connaturaliter loquendo requirere animam ut uniatur, & naturam ut subsistat prius quam operetur, de potentia tamen absolutam nec unum requiritur, nec aliud, ut ostensum est.

XVI. Obje. Actio-nes sunt suppositorum.

Dices tertio: *Actiones sunt suppositorum*, quod axioma Joannes Theologus in Concilio Florentino sess. 18. & 19. asserit receptum esse à totâ scholâ Philosophorum, ergo non potest natura operationem ullam elicere, nisi habeat subsistentiam. Contra primo: Ergo saltem si habeat propriam subsistentiam, poterit per operationem dependenter ab illâ elicere mereri de congruo ut ipsi detur divina, sicut si subsistat per unionem hypostaticam ad unam personam divinam, mereri poterit juxta ipsum Suarez de condigno unionem ad aliam.

Resp. Saltem si habeat subsistentiam propriam, poterit mereri.

XVII. Axioma Aristotelis est, Actio-nes sunt singularium.

Contra secundò: Nam etsi axioma istud sit Aristotelis, primò Met. cap. 1. quod tamen negat Vasquez, sed solum affirmare ait Aristotelem actiones esse singularium, & communiter dici solet subsistentiam tantum innovisse ex mysterio Incarnationis. Respondetur tamen hoc solum esse verum naturaliter, cum suppositum non sit principium influens, sed tantum conditio ex natura rei requisita, non in ordine ad potentiam absolutam.

SECTIO SECUNDA.

Utrum hæc conditio habere possit rationem meriti.

I. Potuisse Deum incarnationem dependenter à conditione aliqua decernere, jam ostensum est.

EX dictis clarè constare videtur, potuisse Deum, ut res alias, ita & divini Verbi Incarnationem dependenter à conditione aliquâ decernere, nihil enim hac in re afferri potest vel magnitudini mysterii, vel dignitati Verbi contrarium, ut sectione præcedente ostensum est. Hinc ergo ulterior oritur questio, utrum scilicet hæc conditio, ejusmodi esse possit, ut Deus illius intuitu aliquo modo moveatur ad unionem hypostaticam humanitati conferendam.

II. Conditio hæc esse potest meritum.

Dicendum conditionem illam, quam ad unionem hypostaticam requirere potest Deus, posse non incongruè vocari meritum de congruo: ita Becanus, Tannerus, & alii supra citati. Probatur: Sicut enim potest anima esse prior naturâ suâ subsistentiâ naturaliter, & principium physicum illius, utpote quam producit, saltem in genere causæ materialis, quidni esse poterit saltem supernaturaliter principium morale illius, ergo sicut divinitus potest natura humana Christi esse principium physicum unionis hypostaticæ, & esse prior naturâ illâ physicè, cum ex illius potentia educatur, quidni etiam per divinam potentiam esse poterit prior naturâ illâ in genere causæ moralis.

III. Operatio aliqua libera prius naturâ ab humanitate procedere potest, quam hæc subsistat non esse cur esse in qua operatio illa

Confirmatur: Nam ut rectè P. Suarez, sectione illâ 3. § *Ad confirmationem*, si admittatur (ut admittunt ii, qui hanc conclusionem impugnant) posse divinitus operationem aliquam liberam ab humanitate prius naturâ procedere, quam subsistat, inconsequenter loqueretur qui negaret posse humanitatem aliquo modo se disponere, & imperfecitè mereri, seu aliquo modo movere Deum ad illam hæc & nunc conferendam: si enim potest operatio naturalis præcedere unionem,

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

quidni & supernaturalis, vel ab habitu infuso, & gratiâ habituali, vel auxilio extrinseco proveniens, ergo si Deus statueret operationem ejusmodi tanquam conditionem, ad illam conferendam, vel promitteret humanitati, aut naturæ Angelicæ, se sub hac conditione daturum unionem, quid deesset ad meritum de congruo, ad quod sufficit, secundam omnes, quod sit aliqua proportio inter meritum & præmium, & Deus illo sit contentus. Quod facilius intelligetur, si ponatur natura aliqua prius tempore existens, cui Deus promitteret, instanti quo actum amoris Dei eliceret, fore ut unionem ipsi hypostaticam conferret.

dispositio ad unionem.

Dices primò: Meritum naturale est ineptum ad præmium supernaturalis, etiam de congruo promerendum, ob summam improportionem, sed major est improportio inter unionem hypostaticam, & quodvis meritum supernaturalis, quàm inter naturam & gratiam, ergo. Contra: Si enim prius tempore existisset humanitas ad unionem, potuisset secundum communem sententiam, illam de congruo mereri, ergo hæc improportio non obstat merito de congruo, cum eadem in utroque casu maneat improportio. Respondetur ergo: Quicquid sit de entitativâ & physicâ diversitate inter unionem & gratiam habituales, vel actum supernaturalem, in hoc tamen conveniunt, quod utraque sit ordinis supernaturalis, & tendens ad participationem Dei, disponensque suum subjectum ad eundem finem ultimum, nempe visionem beatam. Res verò naturales & supernaturales tendunt ad duos fines ultimos, omnino disparatos, & consequenter non habent inter se illam subordinationem in ordine ad meritum, quæ tamen præcipuè spectanda est in hac materiâ, ut fatentur omnes: adde juxta probabilem sententiam, conceptum rei supernaturalis in hoc consistere, ut non debeatur rei ulli naturali, de quo dixi Tomo præcedente, Disp. 12. Res ergo naturalis & supernaturalis sunt sicut duæ lineæ rectæ, quæ licet in infinitum protendantur, nunquam in eodem puncto coeunt, sic nec hæc res cum tendant ad fines disparatos.

IV. Obje. Longè major est improportio inter unionem & meritum supernaturale, quàm inter meritum naturale & præmium naturale.

Actus supernaturalis peculiariter tendit ad participationem Dei.

Dices secundò, cum Vasquez hic, disp. 21. cap. 3. ideo repugnare omne meritum congruum in humanitate naturâ antecedens unionem, quia vel meritum illud procederet ex gratiâ habituali, & hoc non, sic enim pro illo priori esset filius adoptivus; vel procederet ex auxilio supernaturali actuali, sed hoc similiter dici non potest, nullum enim esse opus potest in Christo non infiniti valoris, ergo non potest habere principium operandi meritorie ante unionem hypostaticam.

V. Obje. Nihil videtur assignari posse principium à quo actus ille meritorius de congruo unionis procedat.

Respondeo primò: Possè hoc opus meritorium de congruo procedere à gratiâ habituali, ex quo tamen non sequitur pro illo priori esse filium adoptivum; denominatio enim filii adoptivi non sumitur præcissivè & secundum prioritatem solum signorum, ita ut is sit filius adoptivus Dei, qui pro aliquo priori præcindit ab unione hypostaticâ, sed ut sit filius adoptivus pro aliquo instanti, pro eodem habere debet negationem unionis hypostaticæ, ut infra latiùs ostendetur.

VI. Inprimis actus hic meritorius procedere potest à gratiâ habituali.

Respondeo secundò: Possè etiam hoc meritum sine incommodo procedere ab auxilio supernaturali extrinseco, nec tamen erit valoris infiniti, quia opus quod antecedit gratiam non potest accipere valorem ab ipsâ gratiâ, saltem in ordine ad gratiam quam meretur, ut omnes penè fatentur de actu contritionis à peccatore

VII. Potest etiam opus illud procedere ab auxilio extrinseco.

TOM. II.

elicito in ordine ad gratiam habitualement, & supra declaravimus exemplo principis creati dignitates militibus ob merita conferentis. Adde, non proprie dici operationem, de qua loquimur, esse Christi, sicut etiam actus contritionis quo meretur quis de congruo primam gratiam, non dicitur actus iusti, nec vivi membri Christi, sed peccatoris.

VIII.
Dicitur actum illum saltem esse meritorium prima gloria.

Urgebis: Actum illum, licet non sit de condigno meritorium primae gratiae, esse tamen meritorium primae gloriae, quod probatur ex Concilio Tridentino sess. 6. cap. 16. ubi ait sperantibus in Deo proponendam esse vitam aeternam, & tanquam gratiam filiis, & tanquam mercedem bonis operibus ac meritis; ergo juxta concilium Adulti omnes merentur gloriam, ergo per illum etiam actum hoc faciunt; posset enim quis statim post actum contritionis mori.

IX.
Respondetur actum illum non mereri primam gloriam

Respondeo: Solum velle Concilium, tunc gloriam caelestem esse mercedem, quando sunt merita, non vero ubi quis adultus moreretur in gratia sine meritis, quod aliquando videtur posse contingere extra casum argumenti: exempli gratia, si quis adultus dispositus per attritionem accedat ad baptismum: hic instanti justificationis nullum habet meritum, cum attritio transierit, ut supponimus, & tamen si sequente instanti moriatur, consequetur caelum, cum moriatur in gratia, ergo universim non est necessarium, ut adultis omnibus sit vita aeterna merces in actu secundo, licet proponatur ut talis in actu primo, & consequenter probabiliter dici potest actum contritionis a peccatore elicito nec primam gratiam mereri de condigno, nec primam gloriam: sic si puer baptisatus post usum rationis viveret ad tempus sine meritis, & sic moreretur, salvaretur per gratiam baptismalem sine meritis.

X.
Dicitur: Ex diverso modo loquendi Concilii Tridentini de notari, primam gloriam cadere sub meritum, et si sub meritum non cadat prima gratia.

In tabis ex eodem Concilio sess. 6. canone 32. ubi sic habet: Si quis dixerit, ipsum justificatum bonis operibus quae ab eo per Dei gratiam, & JESU CHRISTI meritum cuius vivum membrum est, sunt, non vere mereri augmentum gratiae, vitam aeternam, & ipsius vita aeterna, si tamen in gratia decesserit, consecrationem, atque etiam gloriae augmentum; Anathema sit: ubi consulto videtur Concilium non dixisse nostris operibus mereri nos gratiam, sed augmentum gratiae, dicit tamen nos mereri vitam aeternam, & augmentum gloriae, ergo vult significare primam gloriam cadere sub meritum, non primam gratiam.

XI.
Loquitur Concilium illo loco de operibus supponentibus justificationem.

Respondeo: Non loqui ibi Concilium de primo actu Contritionis, sed de aliis justificationem supponentibus, ut notat P. Suarez de Reviviscencia meritorum, Disp. 2. sect. 1. num. 32. & 33. tum quia vocat opera illa fructus justificationis, atque procedere a justificato, & vivo membro, tum praecipue, quia sequeretur per illum actum mereri aliquam augmentum gratiae & gloriae, cum eidem applicet Concilium illa omnia, ut constat. Dico itaque singulos actus iusti post primum actum contritionis mereri illa omnia, nempe augmentum gratiae, augmentum gloriae, & vitam aeternam, quae cuius gradui gloriae annexa est, sicut per secundum vel tertium peccatum mortale meretur quis damnationem aeternam cum augmento poenae.

XII.
Dicitur: Gradus etiam etiam gratia annexa est gratia.

Dices: Cuilibet etiam gradui gratiae est essentialiter annexa gratia, ergo etiam pari ratione dici posset mereri nos absolute gratiam, sicut vitam aeternam. Respondetur primo, dedita opera non dixisse Concilium, iustum per bona opera mereri

gratiam, ut tacite damnaret & fugeret errorem Pelagii dicentis nos mereri primam gratiam. Respondetur secundo, longe diverso modo se habere opera nostra respectu gloriae & gratiae; hujus enim gradum nullum mereri possumus, nisi aliquem necessario praesupponendo, cum omne meritum condignum fundetur in gratia, sicque, secundus actus non reddit nos simpliciter gratos ex modo tendendi, sed gratiores; gloriam vero ita meremur per secundum actum, ut si aliunde non haberemus aliquem illius gradum, per hunc acciperemus, quod secus contingit in gratia: sicut, uti diximus, per secundum peccatum mortale, ita meretur peccator damnationem aeternam, ut, si aliunde non esset ea dignus, per primum peccatum, per hoc esset.

Dices tertio: Unio hypostatica est perfectissima sanctitas, & in cuius conceptu involvitur quicquid spectat ad perfectionem ejusvis sanctitatis possibilis, ergo petit ut pro omni instanti quo est, sit radix omnis meriti, & cujuscumque rei, quae ad moralem subjecti perfectionem pertinet. Sed contra, nam nullus credo negabit, quin in instanti unionis possit Deus de potentia absoluta dispartate infundere varia dona supernaturalia, & concursum dare ad actus bonos independentem ab unione, sicut de facto, licet conaturaliter debeatur Christo ratione unionis gloria corporis, tamen juxta Vasquez & alios, non fuit data ratione unionis, sed ob merita; ergo non est de essentiali unionis, ut quicquid perfectionis habet eo instanti humanitas, habeat intuitu illius.

Respondetur itaque distinguendo consequens, ergo petit pro eo instanti ut sit radix in actu primo omnis perfectionis & meriti, concedo; petit essentialiter ut in actu secundo, quicquid est perfectionis detur intuitu illius; nego: cum enim Deus liberè conferat haec dona, potest vel absque ulla omnino conditione ea dare, vel etiam posita conditione & merito de congruo in actu primo sufficiente, non tamen intuitu illius sed mere gratia dare. Sicut in physicis, posita re aliqua, quae aliam conaturaliter exigit, potest Deus non intuitu illius eam dare, sed omnino independentem ab illa. Quod tamen in nostro casu minorem habet difficultatem, cum unio hypostatica pro illo priori non praecedat actum illum supernaturalem. Unde licet pro omni instanti quo est unio, reluceat in ea in actu primo dignitas omnis boni, intuitu illius conferendi, hoc tamen non impedit, quo minus hic & nunc detur unio intuitu actus alicujus supernaturalis, ab unione in esse independentis.

Dices quarto: Per unionem tolli potentiam peccandi pro omni instanti quo est, ergo non potest dari independentem ab hujusmodi conditione. Aliqui negant antecedens; licet enim, inquit, non sit in humanitate potentia peccandi in sensu composito unionis, seu potentia componendi peccatum cum unione; sic enim Christus diceretur peccare, dicunt tamen esse in sensu diviso, seu demerendo & destruendo unionem. Sed quicquid sit de hoc, de quo infra, cum de impeccabilitate Christi. Respondetur secundo, hoc solum probare non posse proponi unionem hypostaticam tanquam premium actui, cuius oppositum esset peccatum, sed tantum actui bono supernaturali ab omni obligatione libero. Tertio responderi potest dispartitatem esse inter primum instans & sequentia, respectu potentiae peccandi

Resp. Dicitur se modo se habere respectu gloriae, ac respectu in gratia.
XIII. Obicit. Vnde hypostatica petit ut sit radix omni meriti in quo est.
Resp. Nolum negatum, quod in primo instanti unionis possit ab absolute Deo infundere humanitati.
XIV. Unio hypostatica in actu primo est radix omni meriti, notamen id necessarium semper habet in actu secundo.
Petest Deo natura ordinem minime vertere.
XV. Obicit. Vnde hypostatica pro omni instanti quo est, tollit potentiam peccandi, ergo dari nequit independentem a conditione.

peccandi in humanitate unita Verbo; si enim in ullo instanti post primum quo unitur humanitas Verbo, esset in ea potestas peccandi, esset etiam vis ad expellendam & vincendam quasi summam sanctitatem, quod nonnullam imperfectionem arguere videtur; at verò habere potentiam peccandi antecedenter ad unionis receptionem, seu ita ut non detur unio, non videtur ullam includere imperfectionem Deo repugnantem. sed de his postea.

à quocumque alio.

XVI. Ad dignitatem & perfectionem unionis sufficit, quòd in actu primo sit radix omnis meriti suo subiecto, quamvis hoc non semper habeat in actu secundo.

Dices quintò: Derogat dignitati unionis, ut omni instanti quo existit, non sit radix omnis meriti subiecto in quo est, ergo. Nego antecedens; ad dignitatem namque unionis salvandam sufficit esse eam in actu primo sufficienter radicem omnis boni & meriti, quòd autem hic & nunc non mereatur in actu secundo, defectu applicationis, nil derogat summæ illius perfectioni, & valori infinito: sicut eidem valori secundum omnes non derogat, quod in actu secundo non meruerint opera Christi omne præmium possibile, eo quod ad illud merendum non fuerint applicata, sufficit enim ad eorum dignitatem quod in actu primo talis præmii sint meritoria.

SECTIO TERTIA.

Quaedam circa meritum Christi.

I. Quid Christus meruit vel non meruit sibi.

IN c infero primò, quid meruerit Christus vel non meruerit sibi: in primis enim non meruit sibi unionem hypostaticam, cum hæc prior fuerit ad omnem operationem Christi, & loco propria subsistentiæ. Secundò meruit sibi gloriam corporis, & nominis sui exaltationem, contra Calvinum docent hic Theologi, constatque claris Scripturæ sacræ testimoniis, ut Lucæ ultimo: *Nonne oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam;* ad Philippenfes cap. 2. *Propter quod & Deus exaltavit eum, &c.* & Apocalyp. c. 5. *Dignus est agnus, qui occisus est, accipere virtutem & divinitatem, &c.* hoc est divinitatis manifestationem, ut communiter dicunt Interpretes.

Meruit sibi gloriam corporis, & nominis sui exaltationem.

II. Obiic. Gloria corporis aliunde Christo debeatur, ergo non potuit eam mereri.

Dices: Alio titulo debeatur Christo gloria corporis, nempe ratione unionis hypostaticæ, ergo non potuit eam mereri. Vasquez negat antecedens, atque de facto Christum non habiturum fuisse gloriam corporis, nisi per merita. Secundò respondeo negando consequentiam, nil enim vetat duplici titulo illud ipsum obtinere, & jure scilicet connaturalitatis, & ex meritis. Urgebis, ergo animæ in cælo possunt mereri resurrectionem. Respondeo fortè hoc non est impossibile, saltem divinitus: unde Vasquez Disp. 76. cap. 6. n. 3. ait posse Christum nunc in cælis mereri aliis, si velit. Secundò, Disparitas est, quia illæ non omnino sunt in viâ, nec quoad animam, ut constat, nec quoad corpus, cum corpus non habeant, Christus tamen fuit saltem quoad corpus.

Respondeo potuisse illam duplici titulo obtineri.

III. Nec gratiam habitusalem, nec visionem beatificam meruit Christus.

Tertiò: Non meruit Christus gratiam habitusalem, habitus infusos, lumen gloriæ, & visionem beatam. Ratio est, quia Deus tamdiu supponit operari connaturaliter ad exigentiam cuiusqueri, donec constet contrarium, ergo sicut propterea non meruit de facto Christus unionem hypostaticam, quia subsistentia debetur tanquam passio naturæ, ipso facto quod natura existat, & consequenter antecedit connaturaliter omnem

illius operationem, ita cum unio, eo ipso quòd sit, petat tanquam passiones, gratiam, habitus, lumen, & visionem, debent connaturaliter antecedere omne meritum. Et ob eandem rationem non meruit Christus, vel visionis, vel unionis continuationem.

Quares: Utrum saltem per potentiam absolutam potuerit Christus mereri visionem beatam. Respondeo potuisse, ita Suarez hic, Disp. 40. sect. 1. atque esse communem Theologorum sententiam. Probatur: Quia sicut de facto Christus meruit sibi gloriam corporis, quam ab initio non habuit, ita per divinam potentiam potuisset creari ejus anima unita personæ divinæ, absque eo quòd haberet gloriam essentialem, tunc ergo potuisset eam mereri. Quòd Suarez affirmat contingere etiam potuisse pro primo instanti quo de facto fuit creata anima unita Verbo, esto pro eodem gloriam habuerit, ad quod, inquit, sufficit prioritas aliqua naturæ, quod à fortiori diceret de continuatione unionis & visionis, tam in Christo, quam in Sanctis.

IV. Potuit tamen Christus de potentia absolutâ mereri visionem beatam.

Infero secundò: Circa tempus meriti Christi, meruisse ipsum à primo instanti conceptionis usque ad ultimum instans vitæ: ita Sanctus Thomas infra quæst. 34. art. 3. Suarez disp. 39. sect. 3. Vasquez, & omnes communiter, licet Durandus dubitaverit de merito infantie, quod tamen probatur apertè ex Patribus; Sanctus enim Augustinus serm. 11. de Tempore sic de Christo scribit: *Adoremus pannos infantie, ex quibus facta sunt emplasmatâ nature.* Idem S. Ambrosius, S. Bernardus, & alii Patres communiter affirmant. Ratio à priori est, quia cum Christus habuerit, etiam primo conceptionis instanti perfectissimam cognitionem, & reliqua ad merendum necessaria, quid obstat, quo minus aliquid nobis tunc promeruerit: imò Christum primo incarnationis instanti ad mortem se pro hominum salute obtulisse, probatur ex illo ad Hebræos 10. vers. 5. *Ingrediens mundum dicit sacrificium & oblationem noluisse, &c. tunc dixi ecce venio, & versu 10. subdit Apostolus: In quâ voluntate sanctificati sumus.*

V. Christus à primo conceptionis instanti usque ad ultimum instans vitæ, semper meruit.

Ratio à priori, quæ probatur Christum, etiam in infantia meruisse.

Toto etiam vitæ tempore, verisimile est Christum, actum aliquem meritorium Patri obtulisse, etiam dum dormiret, utpote cujus cor etiam tunc vigilaret. Post mortem verò nihil eum meruisse probatur, tum ex verbis Christi in ultimâ vitæ periodo prolatis: *Consummatum est, tum ex illo Joannis 4. Me oportet operari dum dies est, id est dum vita manet, venit nox, &c.* per noctem autem intelligunt Interpretes mortem. Unde per vulnus lanceæ lateri post mortem inflictam non meruit Christus, nisi vel objectivè, quatenus scilicet fuit objectum alicujus voluntatis præcedentis, qua offerebat se Patri ad totum sanguinem pro nobis effundendum, vel repræsentativè, ut scilicet repræsentaret per mirabilem illam aquæ & sanguinis effusionem, quo pacto à peccatis per redemptionem lavaremur, sicut ad Rom. 4. dicitur: *Resurrexit propter justificationem nostram, id est, ut esset forma nostræ.*

VI. Christus, etiam dormiens, aliquid meritorium Patri obtulit.

Infero tertio: Quid Christus meruerit aliis. Capreolus, Ferrarius, & alii apud Suarez dif. 41. sect. 2. aiunt, sub Christi merita non cadere primam vocationem, seu dispositionem ad gratiam in nobis, licet enim, inquirunt, mereatur Christus, ut vocati, credentes, contriti, baptizati, &c. accipiant gratiam, non tamen ut vocentur, credant, &c. quibus ex parte consentit Scotus, primò, quia gratia jam non esset gratia, cum

VII. Dicunt nonnulli primam dispositionem ad gratiam in nobis non cadere sub meritum Christi.

Vertical text in the left margin, including 'ad dignitatem', 'meruit sibi', 'Obiic.', 'Respondeo', 'III.', 'Hæc', 'proponit', 'tam de', 'meritum'.